

Vergaderjaar 2015–2016

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 605

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 september 2015

Met deze brief wordt de visie OV Betalen en de voortgangsrapportage van het NOVB aan u aangeboden¹. Eerst wordt in deze brief ingegaan op de recente ontwikkelingen rondom oprichting coöperatie voor Trans Link en branche-organisatie.

Het verheugt mij om u met deze brief te informeren dat alle vervoerders met een openbaar vervoerconcessie in Nederland instemmen met de oprichting van een coöperatie om Trans Link gezamenlijk te besturen. De komende weken benutten de vervoerders om de laatste puntjes op de i te zetten.²

De oprichting van de coöperatie vloeit voort uit de wens van de vervoerders om structureel samen te werken in het OV-betaalsysteem vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid om reizigers zo goed mogelijk te bedienen. De coöperatie creëert een gelijk speelveld en draagt bij aan een transparant, efficiënt en klantvriendelijk OV-betaalsysteem. De transacties voor de oprichting en financiering van de coöperatie liggen geheel in het private domein. Het rijk of de decentrale overheden hebben hierin geen aandeel. In combinatie met de door het NOVB en in de wetgeving gestelde kaders ontstaat er met de oprichting van de coöperatie, een solide OV-betaalmarkt waar innovaties kunnen plaatsvinden.

De vervoerders hebben tevens besloten een branche-organisatie op te richten.

Het doel is om opvattingen van de branche uit te dragen naar alle stakeholders van het openbaar vervoer over onderwerpen zoals goede afstemming van reisproducten en klantenservice, sociale veiligheid voor

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

² Uw Kamer is hierover geïnformeerd in de brief van 7 juli 2015 over de voortgang uitvoeringsagenda Lange Termijn Spooragenda (Kamerstuk 29 984, nr. 611).

het personeel, uitbouw van duurzame mobiliteit, investeringen in het openbaar vervoer en fiscale maatregelen.

Ik verwacht dat van de oprichting van de coöperatie en de branche-organisatie een positieve stimulans zal uitgaan op de samenwerking in de sector en dat de reiziger hiervan de vruchten zal plukken.

Bevindingen uit de visie OV Betalen

Een belangrijke voorwaarde voor intensieve samenwerking is een gedeelde visie op de toekomst. In dit verband doe ik u hierbij de «Visie OV Betalen – een verkenning naar de OV Betaaltechnieken van de toekomst» van het NOVB toekomen. Deze toekomstverkenning is aangekondigd in de NOVB Werkagenda 2015³ en heeft tot doel de uitrol van nieuwe technieken en concepten in het OV-betalen mogelijk te maken.

De visie beschrijft dat er zich inmiddels nieuwe betaalmethodes aandienen. Als toekomstbeeld ziet het NOVB dat er meer betaalmogelijkheden zijn voor de reizigers en elke reiziger zelf de mogelijk krijgt zijn eigen betaalmethode te kiezen. Deze betaalmethode is dan geldig in het hele OV. De verwachting is dat consumenten steeds meer willen reizen op rekening. Betalen met de bankpas lijkt het meest kansrijk op de korte termijn. Ook een systeem met mobiele telefoons (Be in Be out) wordt kansrijk geacht. Hierbij is de privacy van de reiziger een belangrijk aandachtspunt.

De vervoerders zetten samen met Trans Link de komende maanden de visie om in een werkprogramma met een concrete planning dat in het NOVB wordt besproken. Het werkprogramma zal jaarlijks geactualiseerd worden omdat de technologische ontwikkelingen snel gaan en er pilots worden gedaan die nieuwe inzichten en resultaten zullen opleveren.

Uitvoering van het werkprogramma zal leiden tot de uitrol van nieuwe technieken of concepten in het OV-betalen. De visie van het NOVB geeft aan dat een planning voor een landelijke uitrol pas te geven is als dit werkprogramma is opgesteld. De verwachting is dat het enige jaren zal duren voordat alle reizigers deze nieuwe betaalmiddelen kunnen gebruiken.

Reactie op de visie

Het creëren van kansen voor innovaties kan zowel in het NOVB als daarbuiten op mijn steun rekenen. Ik heb waardering voor de toekomstverkenning die op initiatief van de vervoerders is opgesteld binnen het kader van het NOVB en onderschrijf de noodzaak om technologische innovatie, consumentenvoorkeuren en bestuurlijke randvoorwaarden te combineren in een programmatische aanpak.

Het is belangrijk om met pilots aan de slag te gaan waarvan de reiziger direct profijt heeft. In de pilots kunnen effecten onderzocht en voorwaarden gecreëerd worden voor de uitrol van innovaties op grote schaal.

De vervoerders zijn verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering. Ik zal de voortgang op de voet blijven volgen om te zien of oplossingen en innovaties inderdaad tijdig tot stand komen. Het NOVB is de aangewezen plek om besluiten te nemen en om de voortgang bij te houden en het is goed om een stok achter de deur te hebben. Als oplossingen te lang uitblijven, zal ik op basis van het wetsvoorstel OV-chipkaart, dat uw Kamer

³ Kamerstuk 23 645, nr. 596.

op 2 juni j.l. heeft aangenomen, via regelgeving en toezicht de nodige maatregelen kunnen afdwingen.⁴

Met de toezending van de visie OV betalen wordt uitvoering gegeven aan het eerste deel van de motie De Boer/Dik-Faber (Kamerstuk 34 042, nr. 17) waarin de regering gevraagd wordt om de toegezegde visie op de ov-betaalmarkt aan de Tweede Kamer te sturen. Het tweede deel van de motie vraagt om een onderzoek naar de voor- en nadelen en de gevolgen voor de bestaande concessies van het door de Kamerleden voorgestelde systeem van roaming.

Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd en zal conform het verzoek van de vaste commissie voor Infrastructuur en Milieu van 2 september 2015 uiterlijk 4 november 2015 aan uw Kamer worden gestuurd.

Voortgangsrapportage NOVB

Het NOVB heeft mij haar voortgangsrapportage gestuurd met een verzoek om deze naar u door te sturen. Bij deze ontvangt u de voortgangsrapportage waarin op alle projecten die het NOVB uitvoert wordt ingegaan⁵. Onder B1 staat de voortgang van alle maatregelen uit het pakket naar aanleiding van de incomplete transacties. Zolang het landelijk percentage boven de 1% ligt zullen vervoerders aanvullende maatregelen blijven nemen. In het voorjaar 2016 wordt opnieuw een onderzoek naar incomplete transacties uitgevoerd.

Er is op veel zaken voortgang geboekt. Voor het geld terugvragen bij een gemiste check-uit, het Kids-vrij kaartje en de Amsterdam Travel Ticket zijn concrete resultaten geboekt. Bovendien is afgesproken dat de «Geld Terug Bij Vertraging» regelingen van alle spoorvervoerders worden gelijkgetrokken per 1 januari 2016. Hiermee wordt het voor de reiziger duidelijker waar hij recht op heeft. Zo blijft het NOVB werken aan verbeteringen waar de reiziger profijt van heeft.

Van de projecten in de voortgangsrapportage heeft de pilot naar enkelvoudig in- en uitchecken op de Valleilijn mijn bijzondere aandacht. In het NOVB hebben alle partijen de intentie uitgesproken om de pilot zo snel mogelijk te starten. Ik zie een gezamenlijke bereidheid de pilot zo spoedig mogelijk te realiseren. Er wordt hard aan gewerkt. Invoering van enkelvoudig in- en uitchecken is een belangrijke wens van de consumenten, waarbij het van te voren duidelijk is dat dit ingewikkeld is. Om te kunnen bekijken hoe een landelijke uitrol plaats kan vinden, is de pilot op de Valleilijn nodig. De ervaring die met de pilot wordt opgedaan is input om te bepalen wat er geregeld moet worden en hoe groot de effecten van enkelvoudig in- en uitchecken zijn voor de reiziger en vervoerder. Daarom moeten we bij de pilot niet weglopen voor obstakels die op onze weg komen, maar die juist aanpakken. Op dit moment ligt het meest urgente vraagstuk op het vlak van mededinging. Deze week hebben de vervoerders en mijn ministerie met de Autoriteit Consument en Markt gesproken om te bespreken hoe daarmee omgegaan kan worden. ACM heeft toegezegd met voorrang guidance te willen geven. ACM is zich bewust van het reizigersbelang en urgentie. Uit het gesprek heb ik goede hoop dat er een oplossing voor de pilot gevonden gaat worden, zodat spoedig gestart kan worden.

Zoals toegezegd in het Algemeen Overleg OV, OV-chipkaart en Taxi van 28 mei jl. (Kamerstuk 31 521, nr. 93) is in de Voortgangsrapportage van het

⁴ Kamerstuk 34 042.

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

NOVB ingegaan op de stand van zaken van de open-bron-data in het openbaar vervoer. Het betreft dan het onderdeel OV-chipkaart gegevens. Aanvullend daarop ontvangt u hierbij de stand van zaken met betrekking tot de reisinformatie. In het NDOV (nationale data openbaar vervoer) zijn er door vervoerders en overheden afspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van (actuele) reisgegevens. Deze gegevens worden nu nog niet onder het regime van open data beschikbaar gesteld, maar de intentie is om dat eind dit jaar wel te realiseren. Hiertoe ligt er een NDOV-voorstel om de afspraken op dit gebied tussen vervoerders en overheden te wijzigen. De overheden en vervoerders bespreken de voorgestelde wijzigingen op dit moment. Hierna worden de afspraken geformaliseerd, zodat aan het einde van het jaar de NDOV data als open data beschikbaar zal komen.

In de media is naar aanleiding van de recente uitspraak van de Raad van State inzake het Wob-verzoek van 9292OV de suggestie gewekt dat er geen sprake zou zijn van Open Data bij reisinformatie. Deze suggestie is onjuist. De uitspraak van Raad van State gaat niet over Open Data, maar over het wel of niet bedrijfsgevoelig zijn van bepaalde informatie die het ministerie beschikbaar heeft gesteld in het kader van het Wob-verzoek.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld